

RESEARCH ARTICLE / Araştırma Makalesi

<https://doi.org/10.37093/ijsi.1489634>

Maliye Bölümü Öğrencilerinin Vergi Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yolu İle İncelenmesi

Simla Güzel*

Özge Alev Sönmez Çalış**

Öz

Devletin en önemli gelir türü olan vergilerin mükellefler tarafından gönüllü uyum sağlanarak ödenmesi vergi maliyetlerini düşürerek kamu hizmetlerinde etkinlik sağlanması açısından önem taşımaktadır. Mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunun sağlanmasında ekonomik ve sosyal pek çok faktör etkili olmaktadır. Ancak vergiye uyuma olan bakışın zaman içerisinde değişmesiyle, bireylerin zihinsel süreçlerini anlayarak buna yönelik politikalar uygulanması önem kazanmıştır. Bu çalışmada bireylerin kavramları nasıl algıladıklarına ilişkin fikir veren metafor analiz yöntemi ile Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümünde eğitim gören öğrencilere "Vergi.... gibidir. Çünkü ..." şeklinde açık uçlu bir ifade yöneltilmiş ve öğrencilerin vergiye bakış açıları incelenmiştir. Analizde MAXQDA programı kullanılmıştır. Verilen cevaplara göre 128 ifadeden 63 metafor belirlenmiş ve bu metaforlar altı kavramsal kategoriye ayrılmıştır. Metafor sayısının en fazla olduğu kategori "yaşamsal değerler bakımından vergi"; en az olduğu kategori ise "hizmet bakımından vergi" olarak gerçekleşmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vergi algısı, maliye bölümü öğrencileri, metafor analizi

JEL Kodları: H26, H300, C18

Cite this article: Güzel, S., & Sönmez Çalış, Ö. A. (2024). Maliye bölümü öğrencilerinin vergi kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yolu ile incelenmesi. *International Journal of Social Inquiry*, 17(3), 617–635. <https://doi.org/10.37093/ijsi.1489634>

* Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Maliye Bölümü, Tekirdağ, Türkiye (Sorumlu Yazar).

E-posta: simlaguzel@nku.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5249-8873>

** Dr. Öğretim Üyesi, Trakya Üniversitesi, Uzunköprü UBYO Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, Edirne, Türkiye.

E-posta: ozgesonmezcalis@trakya.edu.tr, ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2240-4773>

Article Information

Received 24 May 2024; Revised 01 August 2024; Accepted 16 August 2024; Available online 25 December 2024

The Examination of the Perception of Public Finance Department Students Through Metaphor Analysis Method

Abstract

Since taxes are the state's primary source of income, voluntary compliance by taxpayers is crucial for efficient public services and reduced tax collection costs. Many economic and social factors are effective in ensuring voluntary tax compliance of taxpayers. However, as the perspective on tax compliance has changed over time, it has become essential to understand individuals' mental processes and implement policies accordingly. In this study, the metaphor analysis method, which provides insights into how individuals perceive concepts, was employed to examine the perspectives of students studying in the Department of Public Finance at Tekirdağ Namık Kemal University's Faculty of Economics and Administrative Sciences. An open-ended statement, "Tax is like... because...", was posed to the students, and their views on taxation were analyzed. The MAXQDA program was used for analysis. According to the responses, 63 metaphors were identified from 128 statements, and these metaphors were divided into six conceptual categories. The category with the highest number of metaphors related to taxes in terms of vital values, while the category with the fewest metaphors pertained to taxes in terms of services.

Keywords: Tax perception, public finance department students, metaphor analysis

JEL Codes: H26, H300, C18

1. Giriř

Devlet gelirleri içerisinde en önemli paya sahip olan vergilerin en düşük maliyetle toplanabilmesi, kamu hizmetlerinin devamlılığının sağlanması açısından önem taşır. Tarihsel süreç içerisinde devletin ekonomideki rolünün gelişimine bağlı olarak vergilerin toplam gelirler içerisindeki payı artış göstermiştir. Bu da devlet için geliri ifade eden vergilerin, mükellef için ağır bir yük haline gelmesine yol açmıştır. Nihayetinde mükelleflerin vergiyi ödedikten sonra ellerinde kalan harcanabilir gelirinde azalışın meydana gelmesi ve vergileri algılama şekilleri, vergiye karşı nasıl bir tepki göstereceklerini belirlemektedir.

Mükellefin vergiye bakış açısı vergiyi nasıl algıladığı, vergiye olan uyumu etkilemektedir. Vergi uyumu yüksek olduğunda vergi maliyeti düşer ve vergi gelirleri artar. Vergi uyumu Klasik Model ve Sosyal-Psikolojik model olarak iki şekilde incelenmektedir (Kitapçı, 2015, s. 24). Mükelleflerin vergiyi ödeyip ödememe konusunda kendilerine en fazla fayda sağlayacak kararları tercih ettikleri Klasik Modelde (Yurdadoğ vd., 2016, s. 813) gerçekte var olan vergi kaçakçılığının çok daha fazla olduğu varsayımı da geçerlidir (Alm vd., 1995, s. 4). Mükelleflerin vergi kaçırdıklarında yakalanma korkuları sebebiyle vergiye uyum gösterdikleri kabul edilse de bu yaklaşım, vergi uyumunu açıklamada çok yetersiz kalmaktadır. Vergi uyumu bilmesinde yer alan, mükellefler hoşnut olmadıkları halde neden vergi öderler sorusunun cevabını aramak önemlidir (Kornhauser, 2007, s. 139). Sosyal-Psikolojik model ise, mükelleflerin vergi uyumunda ekonomik maliyetlerin yanında etik-ahlaki maliyetleri de göz önünde bulundurduğunu savunmaktadır. Günümüzde mükelleflerin vergiye uyumu konusunda akla gelen soru değişim göstermiştir. Eskiden *mükellef neden vergi kaçırır?* sorusuna cevap aranırken, artık *mükellef neden vergi öder?* sorusunun cevabı aranmaya başlanmıştır (Kitapçı, 2015, ss. 24-27). Yaşanan bu değişim, devletleri bireylerin zihinsel süreçleri doğrultusunda vergiye bakış açıları üzerinde etkili olan faktörler üzerinde düşünerek, bu alanlara yönelik politikalar oluşturmaya yönlendirmiştir.

Bu çalışmada Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü öğrencilerinin vergiyi nasıl algıladıkları ve bunun nedenlerinin belirlenmesi için, bir kavram, olgu ya da durumun bir başka kavram, olgu ya da duruma benzetilerek açıklanması olan metaforların kullanılması yolu ile açık uçlu ifadeler olan "Vergi.... gibidir. Çünkü...." cümleleri öğrenciler tarafından tamamlanarak gerçekleştirilmiştir. Literatür incelendiğinde vergiye bakışı maliye eğitimi ile ilişkilendiren ve bu eğitimin vergi bilinç düzeyini artırdığı sonucuna ulaşan çalışmalar bulunmaktadır (Cechovsky, 2018; Karlılar & Kırıl, 2018; Kasipillai vd., 2003; Kwok & Yip, 2018; Teyyare & Kumbaşlı, 2016). Ancak ulusal ve uluslararası literatürde yer alan çalışmalarda vergi algısını metafor analizi yöntemi ile analiz eden çalışma sayısı çok kısıtlıdır. Yapılan inceleme neticesinde yalnız Gencel'in (2015) çalışmasında Türkiye'de yedi bölgede yer alan 62 ildeki mükelleflerin (üniversite öğrencileri, ev hanımları, kamu-özel sektör çalışanları) vergi algılarını metafor analizi yardımı ile belirlediği tespit edilmiştir. Bu çalışma ise vergi algısını ilk kez maliye bölümü öğrencileri özelinde metafor analizi yöntemi ile değerlendireceği için literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmada ilk olarak vergi algısı ve vergiye uyum kavramları ardından vergiye ilişkin tutumları etkileyen ekonomik ve sosyal faktörler ile dördüncü bölümde metafor analiz yöntemi ve bulgularına, son olarak da sonuçlara yer verilmiştir.

2. Vergi Algısı ve Vergi Uyumu Kavramları

Mali olayların insanların tutum ve davranışları üzerindeki etkilerini araştıran bilim alanı mali psikolojidir. Mali psikoloji içerisinde yer alan vergi psikolojisi de vergiye ilişkin konuların hem bireylerin hem de toplumun üzerinde yarattığı psikolojik ve sosyolojik etkileri araştırmaktadır. Vergiler, diğer mali araçlar içerisinde (kamu harcamaları, borçları), etkilerinin bireyler üzerinde en fazla hissedildiği araç türüdür (Demirtaş Aydoğan, 2017, ss. 14-15). Bu sebeple vergi psikolojisi alanına önem verilerek mükelleflerin vergiye ilişkin algılarının nelerden etkilendiğinin belirlenmesi, vergi uyumunun sağlanmasında etkili olacaktır. Mükellefin vergi algısı vergiye olan uyumunu etkilemektedir. Çünkü mükelleflerin vergiye uyum veya uyumsuzluk göstermesi öncelikle vergiyi nasıl algıladıkları ile ilişkilidir.

Vergi algısı kavramındaki algının Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre anlamı; "Bir şeye dikkati yöneltmek o şeyin bilincine varma, idrak" şeklindedir. Vergi algısı kavramını da bireylerin iç ve dış uyarıcılardan etkilenecek zihinlerinde vergiye ilişkin geliştirdikleri yargılar, anlamlar, fikirler şeklinde tanımlamak mümkündür (Sağlam, 2013, s. 319). Bu kavram, Sağbaş ve Başoğlu (2005) tarafından da bireylerin vergiye duyu organları ile yükledikleri anlamlar şeklinde tanımlanmıştır.

Bireylerin vergiyi algılama şekilleri vergiye gönüllü uyum göstermeleri üzerinde etkili olmaktadır. Vergiye gönüllü uyum, vergiye ilişkin bilgilerin doğru zamanda açıklanması, vergi yükümlülüklerinin hiçbir zorlama olmaksızın gerçekleştirilmesi olarak tanımlanabilir. Vergiye gönüllü uyum olduğunda en düşük maliyetle devlet bütçesine maksimum gelir sağlanabilmektedir (Aktan vd., 2006, s. 102). Mükelleflerin vergiye uyumunu etkileyen çok sayıda faktör bulunmaktadır. Çünkü vergi uyumu oldukça karmaşık ve kapsamlı bir kavramdır. Bu nedenle öncelikle devletin vergi uyumunu etkileyen faktörleri belirlemesi, ardından buna yönelik doğru politikalar geliştirmesi gerekmektedir.

3. Vergiye Karşı Tutumları Etkileyen Ekonomik ve Sosyal Faktörler

Vergi uyumunu etkileyen faktörlere yönelik, ekonomik ve sosyal-psikolojik (davranışsal) olmak üzere iki yaklaşım bulunmaktadır. Ekonomik yaklaşımda, mükelleflerin kararları ekonomik faktörlerden etkilenmektedir. Mükellefler vergiye uyum göstermemeleri durumunda elde edecekleri fayda ile karşı karşıya kalacakları cezayı karşılaştırmakta; eğer sağlayacakları fayda daha fazla ise uymama davranışı göstermektedir. Davranışsal yaklaşımda ise mükelleflerin kararlarında ekonomik faktörlerin yanında, sosyal faktörlerin de etkili olduğu kabul edilmektedir (Selen & Akbelen, 2021, s. 71).

3.1 Ekonomik Faktörler

Denetlenme olasılığı ve gelir idaresinin rolü, gelir düzeyi, vergi oranları vergi uyumunda etkili olan ekonomik belirleyiciler olarak kabul edilmektedir (Alabede vd. 2011; Palil, 2013). Neo-Klasik iktisat içerisinde yer alan Gary Becker (1968) tarafından geliştirilmiş olan suçun iktisadi analizi ve optimal portföy tercih analizleri ile açıklanan vergi uyumu ekonomik analizin temelini oluşturmaktadır. Bu analizde bireyler suç işlediklerinde bunun yol açacağı fayda ve maliyetleri göz önünde bulundurarak rasyonel kararlar verirler. Bu doğrultuda mükelleflerin vergi kaçırma konusundaki kararlarının en önemli belirleyicisi denetlenme riskleri ve alacakları cezalar olmaktadır (Karaca vd., 2020, s. 63). Yine Allingham ve Sandmo (1972) vergi uyumunu fayda maksimizasyonu açısından incelemiş ve bunu ekonomik caydırıcılık modeli şeklinde tanımlamıştır (Sağlam & Aytaç, 2015, s. 129). Mükelleflerin vergiye uyumu caydırma yöntemleri ile yönlendirilebilmektedir. Caydırma teorisi, vergi uyumunu kısmen açıklayan bir teori olarak kabul edilmektedir. Bu teoride mükelleflerin vergi uymama davranışları ile denetimler ve cezalar arasında yapılan fayda-maliyet analizlerine dayandığını kabul etmektedir (Kornhauser, 2007, s. 138). Vergi denetimleri ve özellikle ceza oranları vergi uyumu üzerinde olumlu etkiye sahiptir (Baeli, 2021; Modugu & Anyaduba, 2014; Park & Hyun, 2003; Richardson, 2008). Kirchler vd. (2008) ise bir toplumun vergi uyumunun iki faktörden etkilendiğini ifade etmektedir. Bunlar güç ve gelir idaresine güvendir. Güç, gelir idaresinin mükellefleri kontrol altında tutması ve gerektiğinde cezalandırmasıdır. Bir anlamda yüksek güç algısı zorunlu itaate yol açmaktadır. Bununla birlikte gelir idaresine güven mükellefin vergiye gönüllü uyumuna ortam hazırlar. Örneğin Pauch'un (2023) üniversite öğrencilerine uyguladığı anket aracılığı ile yaptığı analiz sonucunda mükelleflerin az vergi ödemek için gelirlerini düşük göstermenin vergi sisteminin yapısının zayıflığından kaynaklı bir durum olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu doğrultuda güçlü bir gelir idaresi ve iyi oluşturulmuş bir vergi sistemi vergiye uyumu artırabilir.

Bunların dışında mükellefin gelir düzeyi de vergi uyumunu etkileyen ekonomik faktörlerdendir. Mükelleflerin gelir düzeyinin yüksek olması vergi uyumunu genellikle olumlu etkiler (Christian, 1994; Durham vd., 2014; Paleka vd., 2023). Collins ve Plumlee'ye (1991) göre ise yüksek gelire sahip mükelleflerin vergi uyumu azalmaktadır. Bu durum, Muehlbacher ve diğerlerinin (2008) çalışmalarında vergi kaçırma eğiliminin, gelirin kolay elde edilmesi durumunda arttığı şeklinde açıklanmıştır. Vergi oranlarının yüksek olması da vergi uyumu üzerinde olumsuz etkiye sahip olan bir diğer ekonomik faktördür (Alm vd., 1995; Mas'ud vd., 2014; Remali vd., 2018; Tanzi, 1980).

3.2 Sosyal Faktörler

İnsanın sosyal bir varlık olması nedeniyle vergi uyum davranışının yalnızca ekonomik faktörlerle açıklanması yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle vergi uyumu davranışı üzerinde etkili olan sosyal faktörler de önem taşımaktadır.

Demografik özellikler, vergi ahlakı, vergi adaleti algısı, devlete güven ve dindarlık ve sosyal normlar sosyal faktörler arasında yer almaktadır (Cuccia, 1994; Marandu vd., 2015; Selen & Akbelen, 2021). Yaş, cinsiyet, etnik durum, eğitim seviyesi, demografik faktörler arasında yer alır (Mamun vd., 2014, s. 121). Yapılan çeşitli çalışmalarda demografik faktörlerin vergi uyumuna olan etkileri değerlendirilmiştir. Antwi vd. (2015) metropollerde yaşayan kadınların vergi uyumunun daha düşük olduğunu, yaşı genç olan girişimcilerin yine vergi uyumunun düşük olduğunu, eğitim seviyesi yüksek olanların vergi uyumunun daha fazla olduğunu belirtmektedir. Cummings ve diğerlerine (2009) göre yaşlı mükelleflerin vergiye uyumu daha yüksektir. Çünkü yaşlı bireylerin risk alma eğilimi daha düşüktür. Ayrıca genellikle kadınların erkeklere göre vergi uyumu daha yüksek olmaktadır (Torgler & Schneider, 2004). Mamun vd. (2014) milletlere göre vergi uyumunun değişebileceğini örneğin Malezyalıların, Çinliler ve Hintlilere göre vergi uyumunun daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Hofmann ve diğerlerinin (2017) 111 ülke için yaptığı analizde ise sosyo-demografik faktörlerin vergi uyumu üzerindeki etkisinin düşük olduğunu ancak bu etkinin Batı ülkelerinde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim de vergi uyumu üzerinde etkili olan demografik bir özelliktir. Eğitim düzeyinin yükselmesinin vergi uyumu üzerindeki etkisi genellikle olumludur (Çelikkaya & Gürbüz, 2008; Taytak, 2010).

Vergi bilinci, ahlakı ve sosyal normlar da vergi uyumu üzerinde etkili olan faktörlerdendir (Hartmann vd., 2022; Olsen vd., 2018; Torgler & Schneider, 2007). Vergi bilinci, mükelleflerin verginin kamu hizmetlerinin finansman aracı olarak önemini bilmesi ve vergiye ilişkin sorumluluklarını gerçekleştirme konusundaki istek düzeyi olarak tanımlanabilir (Teyyare & Kumbaşlı, 2016, s. 4). Genel olarak vergi bilinci yüksek olan mükelleflerin vergi uyumu da yüksek olmaktadır (Yurdadoğ vd., 2016, s. 813; Yusoff vd., 2022). Bilgi ve vergiye ilişkin düzenlemeleri anlayabilmek farkındalığı artırarak, vergi uyumunu olumlu etkiler. Farkındalık ne yapılması gerektiğini anlamaktır. Farkındalığın artmasıyla mükellefler, kuralları vergi ödemenin faydalarını, karşılıklılık ilişkisini anlamaktadır. Vergi farkındalığı, vergi bilinci ve vergi sisteminin modernizasyonu da vergi uyum davranışı üzerinde etkili olmaktadır (Linawati & Putra, 2023, s. 1069). Vergi ahlakı da mükellefin vergiyi içsel bir motivasyonla ödemesi şeklinde tanımlanmaktadır (Torgler, 2007, s. 4). Mükellef bu durumda içsel motivasyonla hiçbir baskı olmaksızın vergiye ilişkin ödev ve sorumluluklarını yerine getirmekte; yani vergiye uyum davranışı göstermektedir.

Devlete güven, vergi uyumunu olumlu etkileyen bir faktördür (Feld & Frey, 2002; Gobena & Van Dijke, 2016; Güzel vd., 2019; Kwok & Yip, 2018; Van Dijke & Verboon, 2010). Örneğin Kirchler ve diğerlerine (2008) göre devlete olan güven seviyesi düşük olduğunda vergi mükellefleri yüksek vergi oranlarını adaletsiz bir uygulama olarak görmekteyken; aynı vergi oranı güven seviyesi yüksek olduğunda toplumsal bir katkı olarak görülmektedir. Yine kamu hizmetlerinin ve buna bağlı olarak kamu harcamalarının yeterli ve etkin gerçekleştiğine ilişkin

inanç mükelleflerin vergiye uyumunu olumlu etkilemektedir (Alabede vd., 2011; Baeli, 2021; Masari & Suartana, 2019; Ömürbek vd., 2007; Özdemir, 2015; Serim, 2015; Susuawu vd., 2020).

Gelir idaresi mükellef ilişkileri vergi uyumu üzerinde etkili olan diğer bir sosyal faktördür. Mükellefe saygı duyan, sosyal-medya araçları ve eğitimlerle mükellefe bilgi veren gelir idareleri vergi uyumunu olumlu etkilemektedir (Çetin & Gökbnar, 2010; Çetin Gerger vd., 2016; Didinmez & Seçilmiş, 2018; James & Alley, 2002). Vergi adaleti algısı da mükelleflerin vergiye uyumlarını artırmaktadır (Akbelen vd., 2021; Bin-Nashwan vd., 2020; Cural vd., 2018; Yeniçeri & Çevik, 2014). Benk ve diğerlerine (2012) göre bu algı aynı zamanda mükelleflerin devlete olan güvenini de artıran bir faktördür.

Her ne kadar dini duyguları belirlemek ve ölçmek çok kolay olmasa da yapılmış çalışmaların çoğu dini inancın vergi uyumunu olumlu etkilediği sonucuna ulaşmıştır (Avcı vd., 2022; Hwang & Nagac, 2021; Korlu vd., 2016; Subramaniam vd., 2020; Yeşilyurt, 2015). Yine sosyal ve kişisel normlar vergiye uyumu etkileyen faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal normlar insanların nasıl davranmasına ilişkin inançları, resmi olmayan yaptırımları ifade eder. Kişisel normlar ise insanların ahlaki etik olarak kabul ettikleri içsel değerlerdir. Sosyal normların ve kişisel normların vergi uyumu üzerinde etkili olduğunu savunan pek çok çalışma vardır (Akbelen vd., 2021; Çevik, 2012; Kitapçı, 2016; Üyümez, 2017; Tosuner & Demir, 2009). Sosyal normlar içselleştirildiğinde ise zamanla kişisel norm halini alır (Kornhauser, 2007, s. 147). Mükelleflerin tutumları üzerinde aile üyelerinin, arkadaşlarının, göz önünde olan liderlerin ve saygı duyulan bireylerin davranışları etkili olmaktadır (Marandu vd., 2015, s. 216).

4. Metafor Analizi

Bu çalışmanın analizi için metafor analizi yöntemi kullanılmıştır. Metafor analizi; yöntem ve bulgular başlıklarında açıklanmıştır.

4.1 Yöntem

Metafor analizi, metinlerde kullanılan metaforları belirleyerek ve analiz ederek metinleri anlamının bir yolu olarak tanımlanabilmektedir. Bu yaklaşım, metaforları sosyal bağlamı içinde yorumlamaya odaklanmakta ve metinlerdeki ideolojiyi keşfetmeyi amaçlamaktadır (Dąbrowska, 2022).

Metafor analizi, araştırmacılara katılımcıların zihinsel modellerini anlama ve belirli bir konuyu nasıl algıladıklarını derinlemesine inceleme fırsatı sunmaktadır. Bu yöntem, katılımcıların kavramları nasıl temsil ettiklerini anlamak için kullanılan bir araştırma tekniği olmaktadır (Karaçam & Aydın, 2014). Bu analiz ile araştırmacılara katılımcıların kavramları nasıl algıladıklarını anlama ve bu algılamaların nasıl yapılandırıldığı belirlenmektedir. Özellikle eğitim ve psikoloji gibi alanlarda, katılımcıların kavramları nasıl temsil ettiklerini anlamak için metafor analizi sıkça kullanılmaktadır (Baş & Kivılcım, 2019).

Bu çalışmanın amacı, maliye öğrencilerinin vergi kavramına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemektir. Bu araştırmanın konusu vergi konusundaki metaforların analizi için

MAXQDA 2020 programı kullanılarak yapılmıştır¹. Bu amaçtan hareketle; analiz için aşağıdaki üç ana soru ile metaforlar değerlendirilmiştir:

1. Maliye bölümü öğrencilerinin vergi kavramına ilişkin belirledikleri metaforlar nelerdir?
2. Bu metaforlar ortak özelliklerine göre hangi kavramsal kategorilerde gruplandırılmıştır?
3. Bu metaforlar maliye bölümü lisans öğrencilerinin vergi kavramına ilişkin algıları hakkında ne ifade etmektedir?

Araştırmada kullanılan model olgu bilim yaklaşımıdır ve bu yaklaşım fenomenoloji olarak da bilinen bir nitel araştırma yöntemidir. Olgu bilim yaklaşımı, olayları ve olguları kendi bağlamlarında anlamaya ve tanımaya odaklanmaktadır ve verilerin gözlem, röportaj ve yazılı metin yoluyla elde edildiği ve bütünsel olarak yorumlandığı bir yaklaşımdır (Çam & Mutlu Satıl, 2021). Bu yöntemden, araştırmacılara derinlemesine bir anlayış sağlamak ve katılımcıların deneyimlerini anlamak için yararlanılmaktadır (Kurt, 2022).

4.2 Bulgular

Metafor analizi yapmak amacıyla katılımcılardan "Vergi..... gibidir, çünkü....." cümlelerinin boşluklarını doldurmaları istenmiştir. Ayrıca hazırlanan soru formunda katılımcıların cinsiyetini, sınıfını belirlemek amacıyla sorulara da yer verilmiştir. Google forms üzerinden soruları cevaplamaları istenmiştir ve bunun sonucunda 132 yanıt verilmiş ancak bazı yanıtlar boş olarak gönderim yapıldığı için bu boş olan yanıtlar çıkarıldığında 128 geçerli yanıtın olduğu belirlenmiştir.

4.2.1 Demografik Bulgular

Geçerli yanıt veren katılımcıların; %54'ü kadın, % 46'sı erkektir ve 45'i 4. sınıf; 58'i 3. sınıf; 17'si 2. sınıf ve 8'i 1. sınıf öğrencisidir. 18-21 yaş aralığında 57; 22-25 yaş aralığında 62; 26 ve üzeri yaş aralığında olan 9 katılımcı vardır (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Demografik Nitelik	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Cinsiyet										
Kadın	4	50	5	29	33	57	27	60	69	54
Erkek	4	50	12	71	25	43	18	40	59	46
Yaş										
18 – 21	8	100	17	100	29	50	3	7	57	45
22 – 25	-		-		28	48	34	75	62	48
26 +	-		-		1	2	8	18	9	7

Not. N = 128.

¹ Çalışma öncesinde Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Etik kurulundan etik kurul onayı 23/03/2023 tarihinde alınmıştır.

4.2.2 Metaforlara İlişkin Bulgular

Toplam 128 ifadeden 63 metafor elde edilmiştir. Tablo 2'ye göre en sık bahsedilen metafor ölüm ($n = 11$) olup en sık bahsedilen diğer metaforlar ise şöyledir: Su ($n = 9$), zorunlu ihtiyaç ($n = 6$), tüy yolma ($n = 5$), hizmet ($n = 5$), yemek ($n = 5$). En az bahsedilen metafor sayısı 42 olup, metafor olarak belirtilme sıklığı ise 1'dir (Bkz. Tablo 2).

Tablo 2

Metaforların Frekansı ve Yüzdeleri

No	Kelime	Frekans	Yüzde	No	Kelime	Frekans	Yüzde
1	Ölüm	11	8,59	33	Bumerang	1	0,78
2	Su	9	7,03	34	Bütçe	1	0,78
3	Zorunlu İhtiyaç	6	4,69	35	Canlılar	1	0,78
4	Tüy Yolma	5	3,91	36	Çukur	1	0,78
5	Hizmet	5	3,91	37	Denge	1	0,78
6	Yemek	5	3,91	38	Deve	1	0,78
7	Borç	4	3,13	39	Devletin En Büyük Gücü	1	0,78
8	Kanuni Haraç	4	3,13	40	Direk	1	0,78
9	Nefes	4	3,13	41	Fon Kaynağı	1	0,78
10	Binanın Temelleri	4	3,13	42	Geri Ödeme	1	0,78
11	Görev	4	3,13	43	Gözyaşı	1	0,78
12	Hayat	4	3,13	44	Güvence	1	0,78
13	Yük	3	2,34	45	Hayırseverlik	1	0,78
14	Ödev	3	2,34	46	Kalp	1	0,78
15	Devlet	3	2,34	47	Kasa	1	0,78
16	Bedel	2	1,56	48	Kolon	1	0,78
17	Oksijen	2	1,56	49	Kuduz Köpek	1	0,78
18	Sorumluluk	2	1,56	50	Kumbara	1	0,78
19	Yükümlülük	2	1,56	51	Mecburiyet	1	0,78
20	Antibiyotik	2	1,56	52	Muhasebe	1	0,78
21	Yatırım	2	1,56	53	Platonik Bir Aşk	1	0,78
22	Abonelik	1	0,78	54	Sırat Köprüsü	1	0,78
23	Ağaç	1	0,78	55	Soygun	1	0,78
24	Ahlak	1	0,78	56	Tahsilat	1	0,78
25	Aidat	1	0,78	57	Temel Bir Yapı Taşı	1	0,78
26	Ailenin Geliri	1	0,78	58	Umut	1	0,78
27	Anne Sütü	1	0,78	59	Vefa	1	0,78
28	Araba	1	0,78	60	Yargıç	1	0,78
29	Ateş	1	0,78	61	You	1	0,78
30	Bilmediğimiz Dilde Kitap	1	0,78	62	Zehir	1	0,78
31	Birikim	1	0,78	63	Zincir	1	0,78
32	Bulaşıcı Bir Hastalık	1	0,78				

Maliye Bölümü Lisans Öğrencilerinin Vergi Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforların Kavramsal Kategorilere Göre Dağılımı

Belirlenen 63 metaforun kavramsal kategorilere göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir. Metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımını belirlemek için şu soruyla cevap aranmıştır: "Lisans öğrencilerinin geliştirdikleri metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında değerlendirilebilir? Vergi kavramına ilişkin gruplandırma yapılabilir mi?"

Tablo 3'te belirtildiği üzere maliye bölümü lisans öğrencilerinin geliştirdikleri metaforlar için 6 farklı kavramsal kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler; "hizmet bakımından vergi", "maliyet unsuru bakımından vergi", "yarar sağlaması bakımından vergi", "devlet bakımından vergi", "sorumluluk vermesi bakımından vergi", "yaşamsal değerler bakımından vergi"dir. Metafor sayısının en fazla olduğu kategori "yaşamsal değerler bakımından vergi" kategorisidir (21 metafor). En az metaforun belirlendiği kategori ise "hizmet bakımından vergi" kategorisidir (6 metafor).

Kategori 1: Hizmet Bakımından Vergi

Bu kategoride en fazla "zorunlu ihtiyaç" ($n = 6$) ve "hizmet" ($n = 5$) ve "bedel" ($n = 2$) metaforları kullanılmıştır. Toplam metaforların %12,50'si bu kategori içinde yer almaktadır (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3

Hizmet Bakımından Vergi Kategorisindeki Metaforlar

	Belgeler	Yüzde	Yüzde (geçerli)
1 Zorunlu ihtiyaç	6	4,69	37,50
2 Hizmet	5	3,91	31,25
3 Bedel	2	1,56	12,50
4 Bumerang	1	0,78	6,25
5 Abonelik	1	0,78	6,25
6 Geri Ödeme	1	0,78	6,25
Kodlanmış BELGELER	16	12,50	100,00

Bu kategorideki metaforlarla ilgili bazı ifadeler şunlardır:

"Vergi devletin baki kalması için zorunlu ihtiyaçtır. Çünkü devletler o vergilerle hizmet eder." (2. sınıf öğrencisi).

"Vergi bedel gibidir çünkü biz ödüyoruz ve devlet bize hizmet ediyorlar." (3. sınıf öğrencisi).

"Vergi, takas edilen bir hizmet ya da eşya gibidir. Çünkü aslında cebimizden çıkan parayı devletin hizmete dönüştürmesidir." (3. sınıf öğrencisi).

Kategori 2: Maliyet Unsuru Bakımından Vergi

Bu kategoride en fazla "borç" ($n = 4$) ve "yük" ($n = 3$) metaforları kullanılmıştır. Toplam metaforların %9,38'i bu kategori içinde yer almaktadır (Bkz. Tablo 4).

Tablo 4

Maliyet Unsuru Bakımından Vergi Kategorisindeki Metaforlar

	Belgeler	Yüzde	Yüzde (geçerli)
1 Borç	4	3,13	33,33
2 Yük	3	2,34	25,00
3 Platonik bir aşk	1	0,78	8,33
4 Birikim	1	0,78	8,33
5 Soygun	1	0,78	8,33
6 Tahsilat	1	0,78	8,33
7 Yargıç	1	0,78	8,33
Kodlanmış BELGELER	12	9,38	100,00

Bu kategorideki metaforlarla ilgili bazı ifadeler şunlardır:

"Vergi borç gibidir çünkü elinde sonunda ödemek zorundasın." (4. sınıf öğrencisi).

"Vergi adaletsiz bir yargıç gibidir. Çünkü durumları değerlendirmeden dolayı ya da dolaysız yoldan zorla alınmasından dolayı bireyi mali açıdan zor duruma sokması durumdur." (3. sınıf öğrencisi).

"Vergi zorunlu bir yük gibidir. Çünkü devletin gelir elde etmek ve kamu hizmetlerini finanse etmek için vatandaşlarından aldığı bir tür mali katkıdır." (3. sınıf öğrencisi).

Kategori 3: Yarar Sağlaması Bakımından Vergi

Bu kategoride en fazla "binanın temelleri" ($n = 4$), "antibiyotik" ($n = 2$) ve "yatırım" ($n = 2$) metaforları kullanılmıştır. Toplam metaforların %12,50'si bu kategori içinde yer almaktadır (Bkz. Tablo 5).

Tablo 5

Yarar Sağlaması Bakımından Vergi Kategorisindeki Metaforlar

	Belgeler	Yüzde	Yüzde (geçerli)
1 Binaın Temelleri	4	3,13	25,00
2 Antibiyotik	2	1,56	12,50
3 Yatırım	2	1,56	12,50
4 Muhasebe	1	0,78	6,25
5 Kolon	1	0,78	6,25
6 Kumbarası	1	0,78	6,25
7 Temel Bir Yapı Taşı	1	0,78	6,25
8 Bilmediğimiz Dilde Kitap	1	0,78	6,25
9 Güvence	1	0,78	6,25
10 Kasa	1	0,78	6,25
11 Ailenin Geliri	1	0,78	6,25
Kodlanmış BELGELER	16	12,50	100,00

Bu kategorideki metaforlarla ilgili bazı ifadeler şunlardır:

"Vergi bir binanın temelleri gibidir. Çünkü binayı ayakta tutan şey temellerdir, vergiler ise kamu gelirlerini ayakta tutar. Kamu gelirlerinde en önemli gelir vergilerdir bunun nedeni vergilerden gelen gelirlerin kamu gelirlerinin önemli derecede büyük bir kısmını oluşturmasıdır." (4. sınıf öğrencisi).

"Antibiyotik gibidir çünkü azı yarar çoğu zarar". (4. sınıf öğrencisi).

"Vergi yatırım gibidir. Çünkü direkt olmasa da kişiye faydası olur." (4. sınıf öğrencisi).

Kategori 4: Devlet Bakımından Vergi

Bu kategoride en fazla "tüy yolma" ($n = 5$), "kanuni haraç" ($n = 4$) ve "devlet" ($n = 3$) metaforları kullanılmıştır. Toplam metaforların %14,84'ü bu kategori içinde yer almaktadır (Bkz. Tablo 6).

Tablo 6

Devlet Bakımından Vergi Kategorisindeki Metaforlar

	Belgeler	Yüzde	Yüzde (geçerli)
1 Tüy Yolma	5	3,91	26,32
2 Kanuni Haraç	4	3,13	21,05
3 Devlet	3	2,34	15,79
4 Deve	1	0,78	5,26
5 Bütçe	1	0,78	5,26
6 Fon Kaynağı	1	0,78	5,26
7 Aidat	1	0,78	5,26
8 Direk	1	0,78	5,26
9 Zincir	1	0,78	5,26
10 Devletin En Büyük Gücü	1	0,78	5,26
Kodlanmış BELGELER	19	14,84	100,00

Bu kategorideki metaforlarla ilgili bazı ifadeler şunlardır:

"Belli etmeden kazı yolma sanatı gibidir çünkü sen gerçek veya tüzel kişiliğinle her türlü her şeyden devlet karşılıksız vergisini alır." (3. sınıf öğrencisi).

"Vergi deve gibidir çünkü devleti sırtında taşır." (4. sınıf öğrencisi).

Kategori 5: Sorumluluk Vermesi Bakımından Vergi

Bu kategoride en fazla "görev" ($n = 3$) ve "ödev" ($n = 3$) metaforları kullanılmıştır. Toplam metaforların %11,72'si bu kategori içinde yer almaktadır (Bkz. Tablo 7).

Tablo 7

Sorumluluk Vermesi Bakımından Vergi Kategorisindeki Metaforlar

	Belgeler	Yüzde	Yüzde (geçerli)
1 Görev	3	3,13	26,67
2 Ödev	3	2,34	20,00
3 Yükümlülük	2	1,56	13,33
4 Sorumluluk	2	1,56	13,33
5 Araba	1	0,78	6,67
6 Hayırseverlik	1	0,78	6,67
7 Yol	1	0,78	6,67
8 Mecburiyet	1	0,78	6,67
Kodlanmış BELGELER	15	11,72	100,00

Bu kategorideki metaforlarla ilgili bazı ifadeler şunlardır:

"Mükellefin ömür boyu görevi gibidir çünkü Hükûmetin halka sunacak büyük, küçük fark etmeksizin hizmet sunabilmesi için gelire ihtiyaç duymaktadır sen bu görevini yerine getireceksin ki hükûmet sana hizmet sağlayabilesin. İşte bu sebepten dolayı ömür boyu sürecek bir görevdir." (3. sınıf öğrencisi).

"Vergi ödev gibidir. Çünkü tıpkı ödev gibi yerine getirilmediğinde cezalarla karşılık bulur. Bir yüküdür her vatandaşın ödevini sorumluluğunu yerine getirmesi gereklidir." (4. sınıf öğrencisi).

"Vergi sorumluluk gibidir. Çünkü herkes vergisini ödemeli, kaçak gelirin ve kaynakların önü kapatılmalı eşitlik sağlanmalı." (1. sınıf öğrencisi).

Kategori 6: Yaşamsal Değerler Bakımından Vergi

Bu kategoride en fazla "ölüm" ($n = 11$), "su" ($n = 9$) ve "yemek" ($n = 5$) metaforları kullanılmıştır. Toplam metaforların %39,06'sı bu kategori içinde yer almaktadır (Bkz. Tablo 8).

Tablo 8

Yaşamsal Değerler Bakımından Vergi Kategorisindeki Metaforlar

	Belgeler	Yüzde	Yüzde (geçerli)
1 Ölüm	11	8,59	22,00
2 Su	9	7,03	18,00
3 Yemek	5	3,91	10,00
4 Hayat	4	3,13	8,00
5 Nefes	4	3,13	8,00
6 Oksijen	2	1,56	4,00
7 Ahlak	1	0,78	2,00
8 Zehir	1	0,78	2,00
9 Çukur	1	0,78	2,00
10 Umut	1	0,78	2,00
11 Denge	1	0,78	2,00
12 Bulaşıcı Bir Hastalık	1	0,78	2,00
13 Sırat Köprüsü	1	0,78	2,00
14 Gözyaşı	1	0,78	2,00
15 Ateş	1	0,78	2,00
16 Canlılar	1	0,78	2,00
17 Ağaç	1	0,78	2,00
18 Kalp	1	0,78	2,00
19 Anne Sütü	1	0,78	2,00
20 Kuduz Köpek	1	0,78	2,00
21 Vefa	1	0,78	2,00
Kodlanmış BELGELER	50	39,06	100,00

Bu kategorideki metaforlarla ilgili bazı ifadeler şunlardır:

"Vergi ölüm gibidir çünkü yolun sonunda ödeyeceğin kesindir." (3. sınıf öğrencisi).

"Vergi su gibidir. Çünkü bir ülkenin mali açıdan bağımsız olması dolaylı olarak milletin egemen olmasını sağlayan unsurdur. Milletin ve Devletin kalkınmasına, sosyal teknolojik vb. açıdan gelişmesine, sosyal transferler yaparak toplumsal dayanışmayı sağlamasına ve dengesizlerin giderilmesinde, istikrarsızlık, pandemi vb. sorunlu durumlarda sorunların

çözülmesinde, toplum güvenliği sağlamasında kaynakta büyük bir paya sahip olduğunu düşünüyorum ve devletin üstüne düşen görevleri (Tam kamusal mal ile yarı kamusal mal) yerine getirmesindeki en önemli kaynak olduğunu düşünüyorum.” (4. sınıf öğrencisi).

“Vergi su gibidir çünkü devlete hayat verir.” (1. sınıf öğrencisi).

“Vergi, yemek gibidir. Çünkü bir insanın yaşamını sürdürmesi için besin alması zorunludur. Devletin işleyişi ve ayakta durması içinde vergi gelirleri aynı derecede zorunludur.” (4. sınıf öğrencisi).

6. Sonuç

Bu çalışmada Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü öğrencilerinin vergi kavramına ilişkin metaforlarının belirlenmesi, bu metaforların kavramsal kategorilerde gruplandırılması ve belirlenmiş metaforların öğrencilerin vergi algıları hakkında neler ifade ettiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Devlet açısından önemli bir hedef olan vergi gelirlerinin artırılmasında mevcut vergi yüklerinin artırılmasından ziyade vergiye gönüllü uyumun sağlanarak vergi kayıp ve kaçaklarının azaltılması daha önemlidir. Çünkü mevcut vergi yükü artığında özellikle gelişmekte olan ülkelerde yatırımlar azalacak veya dolaylı vergi ağırlığı yüksek olan ülkelerde gelir dağılımı adaleti daha da bozulacaktır. Vergiye uyumun artırılmasında ise mükellefin vergi ödemesinde etkili olan faktörleri belirlemek önem taşır. Mükellef neden vergi öder? Sorusuna aranan cevap bizi mükellefin zihinsel süreçlerini incelemeye yönlendirmektedir. Metafor analizi de bireylerin zihinsel süreçlerini anlamaya imkân tanıyan bir yöntem olduğu için bu çalışmada kullanarak öğrencilerin vergiye bakışını belirleyen motifleri inceleme imkânı elde edilmiştir.

Maliye bölümünde öğrenim gören öğrencilerden alınan cevaplarla 128 ifadeden 63 metafor belirlenmiştir. Öğrencilerin vergi kavramına yönelik algılarına yönelik metaforların analizi için MAXQDA programı kullanılmıştır. Öğrencilerin 45’i dördüncü, 58’i üçüncü, 17’si ikinci ve 8’i birinci sınıftır. Analiz sonucunda 128 geçerli ifadeden 63 metafor elde edilmiştir. Bu metaforlardan en fazla kullanılanları sırasıyla; ölüm (11 kişi), su (9 kişi), zorunlu hizmet (6 kişi), tüy yolma (5 kişi), hizmet (5 kişi), ve yemek (5 kişi) şeklindedir.

Öğrencilerin geliştirdikleri metaforları kavramsal kategorilere ayırarak vergi kavramına ilişkin gruplandırma yapılmıştır. Belirlenen 6 kategori; hizmet bakımından vergi, maliyet unsuru bakımından vergi, yarar sağlaması bakımından vergi, devlet bakımından vergi, sorumluluk vermesi bakımından vergi, yaşamsal değerler bakımından vergi şeklindedir. Metafor sayısının en fazla olduğu kategori yaşamsal değerler bakımından vergi kategorisi olmuştur. En az metaforun belirlendiği kategori ise hizmet bakımından vergi kategorisi olarak gerçekleşmiştir. Metafor sayısının en fazla olduğu yaşamsal değerler bakımından vergi kategorisi incelendiğinde, verginin ölüm gibi kesin olduğu, ödenmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Verginin suya benzetildiği cevaplarda, devletin mali açıdan bağımsız olmasında vergilerin önemi vurgulanmıştır. Verginin yemeğe benzetildiği cevaplarda, insanın yaşaması için gerekli olan yemek gibi vergilerin de devletin işleyişi için gerekli olduğu ifade edilmiştir. Hizmet kategorisinde verginin bir bedel gibi veya takas edilen bir eşya gibi ifade edildiği görülmektedir. Maliyet unsuru açısından ele alındığında verginin bir borç, zorunlu bir yük ve adaletsiz bir yargıç

gibi bireyi zor durumda bırakan bir etkiye sahip olduğu ifade edilmiştir. Yarar sağlaması bakımından vergi kategorisinde verginin bir binayı ayakta tutan temeli gibi vergilerin de kamu gelirleri açısından önemi, vergilerin antibiyotik gibi yaralı olduğu ancak fazla olduğunda zarar vereceği ve yatırım gibi fayda sağlayabileceği de ifade edilmiştir. Devlet bakımından vergi kategorisi incelendiğinde verginin belli etmeden kazı yolma sanatı olduğu, kanuni bir haraç gibi cebri olarak alındığı ve verginin deve gibi devleti sırtında taşıdığı ifade edilmiştir. Sorumluluk açısından vergi kategorisi incelendiğinde verginin ömür boyu bir görev olduğu, kamu hizmetlerinin gerçekleştirilebilmesi için bir sorumluluk olduğu, ödev ve yük olarak algılandığı görülmektedir. Herkesin vergi ödemesinin eşitliğin sağlanması açısından da önem taşıdığı belirtilmektedir.

Genel olarak verilen cevaplar değerlendirildiğinde; cevapların oldukça rasyonel olduğu ve verginin maliye öğrencileri tarafından doğru bir şekilde algılandığı görülmüştür. Maliye bölümündeki eğitimin vergi algısını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşan Cechovsky (2018), Karlılar & Kırıl (2018), Kasipillaı'deki (2003) çalışmalarda da belirtildiği gibi öğrencilere verilen eğitimde vergi derslerine yer verilmesi vergi algısını artırmaktadır. Gencel (2015) çalışmasında ankete verilen cevapları metafor analizi yöntemi ile olumlu olumsuz şekilde değerlendirmiş ve sonuçta cevapların % 63,6'sının olumlu, %29,1'inin olumsuz anlam taşıdığı görülmüştür. Bu çalışmada ise öğrencilerin verdiği cevaplar yalnızca kategorilere ayrılarak değerlendirme yapılmıştır.

Analiz sonucunda öğrencilerin çoğunun devletin olmazsa olmaz olan gelir türü olan vergilerin, mükellefler açısından ödev olarak kabul edildiği görülmektedir. Bununla birlikte eşitlik sağlanması, herkesin vergi ödemesinin gerekliliği de ifade edilmiştir. Maliye bölümünde eğitim gören, genç nesli ele alan bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre adaletli bir vergi sistemi, topluma güven veren bir devlet yapısı vergiye bakışı olumlu yönde etkileyecektir. Vergide kayıp ve kaçakların önlenmesi ile vergi kaçırmanın önüne geçilebilmesi vergide adalet sağlanması, kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması toplumsal refaha olumlu katkı sağlayacaktır. Genç neslin vergi bilincinin oluşması, sorgulayan bir bakış açısına sahip olması da daha iyi bir gelecek açısından umut vericidir.

TEŞEKKÜR

—

FİNANSAL DESTEK

Yazarlar bu çalışma için herhangi bir finansal destek alınmadığını beyan etmiştir.

ETİK

Bu çalışmada etik ilke ve standartlara uyulduğu beyan edilmiştir. Bu araştırma için Tekirdağ Namık Kemal üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'na başvuru yapılarak çalışmanın etik kurul onayı alınmıştır (Karar tarihi: 23/03/2023, Karar no: 284507).

YAZAR KATKI BEYANI

Simla Güzel Kavram/fikir; Literatür taraması; Tasarım; Veri toplama/analiz; Taslağın yazımı; Yönetme ve kontrol; Eleştirel inceleme; Finansman; Son onay ve sorumluluk. Genel katkı düzeyi %50.

Özge Alev Sönmez Çalış Kavram/fikir; Tasarım; Veri toplama/analiz; Veri/bulguların yorumu; Taslağın yazımı; Yönetme ve kontrol; Eleştirel inceleme; Finansman; Son onay ve sorumluluk. Genel katkı düzeyi %50.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Kaynakça

- Akbelen, Z., Bayram Arlı, N., Leba, R., & Aydemir, M. (2021). Sosyal normlar ve dağıtım adaleti algısının vergi uyumu üzerindeki etkileri. *International Journal of Social Inquiry*, 14(1), 1-25. <https://doi.org/10.37093/ijisi.950440>
- Aktan, C.C., Dileyici, D., & Vural, İ.Y. (2006). *Vergileme ekonomisi ve vergileme psikolojisi*. Seçkin Yayıncılık.
- Alabede, J. O., Zainol Affrin, Z. B., & Idris, K. M. (2011). Tax service quality and compliance behaviour in Nigeria: Do taxpayer's financial condition and risk preference play any moderating role? *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, 2011(35), 90-108.
- Alm, J., Sanchez, I., & De Juan, A. (1995). Economic and noneconomic factors in tax compliance. *Kyklos*, 48(1), 1-18. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6435.1995.tb02312.x>
- Antwi, S. K., Inusah, A. M., & Hamza, K. (2015). The effect of demographic characteristics of small and medium entrepreneurs on tax compliance in the tamale metropolis, Ghana. *International journal of Economics, Commerce and Management*, 3(3), 1-20.
- Avcı, M., Taşdemir, Y., & Kılıç, Ö. (2022). İslam ekonomisinde vergi uyumu: Dünya değerler araştırmasından bulgular. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi (İEFD)*, 8(1), 33-72. <https://doi.org/10.54863/jief.1006142>
- Baeli, J. (2021). Analysis of tax compliance based on psychological factors and tax administration. *AKADEMIK: Jurnal Mahasiswa Ekonomi & Bisnis*, 1(3), 87-94. <https://doi.org/10.37481/jmeh.v1i3.2381>
- Baş, G. & Kivılcım, Z. S. (2019). Perceptions of students on central system examinations in Turkey: A metaphor analysis study. *Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 1-29. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.8m>
- Benk, S., Budak, T., & Cakmak, A. (2012). Tax professionals' perceptions of tax fairness: Survey evidence in Turkey. *International Journal of Business and Social Science*, 3(2), 112-117. <https://doi.org/10.30845/ijbss>
- Bin-Nashwan, S. A., Al-Hamedi, A. M., Marimuthu, M., & Al-Harethi, A. R. (2020). Study on system fairness dimensions and tax compliance in the Middle East context. *Problems and Perspectives in Management*, 18(1), 181-191. <http://dx.doi.org/10.21511/ppm>
- Cechovsky, N. (2018). The importance of tax knowledge for tax compliance: A study on the tax literacy of vocational business students. In C. Nägele & B. E. Stalder (Eds.), *Trends in vocational education and training research. Proceedings of the European Conference on Educational Research (ECER)*. Vocational Education and Training Network (VETNET) (pp. 113- 121). <https://doi.org/10.5281/zenodo.1319646>
- Christian, C. W. (1994). Voluntary compliance with the individual income tax: results from the 1988 TCMP study. *The IRS Research Bulletin*, 1500(9-94), 35-42.
- Collins, J. H., & Plumlee, R. D. (1991). The taxpayers labor and reporting decision - the effect of audit schemes. *Accounting Review*, 66(3), 559-576.
- Cuccia, A. D. (1994). The economics of tax compliance: What do we know and where do we go? *Journal of Accounting Literature*, 13, 81-116.
- Cummings, R. G., Martinez-Vazquez, J., McKee, M., & Torgler, B. (2009). Tax morale affects tax compliance: Evidence from surveys and an artefactual field experiment. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 70(3), 447-457. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2008.02.010>
- Cural, M., Pekkaya, M., & Albayrak, E. C. (2018). Vergi bilinci ve vergiye bakış açıları: Zonguldak'taki SMMM'ler üzerine bir uygulama. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 9(22), 46-64.
- Çam, M. O., & Mutlu Satıl, E. (2021). Nitel araştırma ve ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliğinin felsefi boyutu ve karakteristik özellikleri. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 436-441. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.881762>
- Çelikkaya A., & Gürbüz, H. (2008). Mükelleflerin vergiye karşı tutum ve davranışlarını etkileyen çeşitli değişkenler arasındaki ilişkinin analizi. *Sosyoekonomi*, 8(8), 23-54. <https://dergipark.org.tr/pub/sosyoekonomi/issue/21068/226833>
- Çetin Gerger, G., Bakar, F., & Gerçek, A. (2016). Türkiye'de mali müşavirlerin mükellef haklarına ve gelir idaresine bakışını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Sosyoekonomi*, 24(29), 45-71. <https://dergipark.org.tr/pub/sosyoekonomi/issue/24710/261339>
- Çetin, G., & Gökbnar, R. (2010). Mükellef haklarına vergi idaresi çalışanlarının bakışı. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 17(1), 23-45. <https://dergipark.org.tr/pub/yonveek/issue/13692/165710>
- Çevik, S. (2012). Mükellefin devlet ve toplumla etkileşimi, bireysel normlar ve vergi ahlakı. *Maliye Dergisi*, 163, 258-289. <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/09/163-15.pdf>
- Dąbrowska, A. (2022). Tempus est pecunia or Tempus est valorem? Conception of Time in the Mentality of a Modern Pole. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska: Philologiae*, 40(2), 173-194. <http://dx.doi.org/10.17951/ff.2022.40.2.73-194>
- Demirtaş Aydoğan, S. (2017). Vergi psikolojisinin temelleri ve vergiye karşı davranışları etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2017(3), 14-22. https://ibaness.org/bnejss/2017_03_special_issue/02_Demirtas_1.pdf

- Didinmez, İ., & Seçilmiş, E. (2018). İdare-mükellef ilişkilerinin vergi uyumu üzerine etkileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 105-128. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/basbed/issue/38801/811937>
- Durham, Y., Manly, T. S., & Ritsema, C. (2014). The effects of income source, context, and income level on tax compliance decisions in a dynamic experiment. *Journal of Economic Psychology*, 40, 220-233. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2012.09.012>
- Feld, L. P., & Frey, B. S. (2002). Trust breeds trust: How taxpayers are treated. *Economics of governance*, 3, 87-99. <https://doi.org/10.1007/s101010100032>
- Gencil, U. (2015). *Türkiye’de vergiye bakış metaforik bir analiz*. Ekin yayınevi.
- Gobena, L. B., & Van Dijke, M. (2016). Power, justice, and trust: A moderated mediation analysis of tax compliance among Ethiopian business owners. *Journal of Economic Psychology*, 52, 24-37. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2015.11.004>
- Güzel, S. A., Özer, G., & Özcan, M. (2019). The effect of the variables of tax justice perception and trust in government on tax compliance: The case of Turkey. *Journal of behavioral and experimental economics*, 78, 80-86. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2018.12.006>
- Hartmann, A. J., Gangl, K., Kasper, M., Kirchler, E., Kocher, M. G., Mueller, M., & Sonntag, A. (2022). The economic crisis during the COVID-19 pandemic has a negative effect on tax compliance: Results from a scenario study in Austria. *Journal of Economic Psychology*, 93, 1-8. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2022.102572>
- Hofmann, E., Voracek, M., Bock, C., & Kirchler, E. (2017). Tax compliance across sociodemographic categories: Meta-analyses of survey studies in 111 countries. *Journal of Economic Psychology*, 62, 63-71. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2017.06.005>
- Hwang, S., & Nagac, K. (2021). Religiosity and tax compliance: Evidence from US counties. *Applied Economics*, 53(47), 5477-5489. <https://doi.org/10.1080/00036846.2021.1923638>
- James, S., & Alley, C. (2002). *Tax compliance, self-assessment and tax administration*. University of Exeter. <http://hdl.handle.net/10036/47458>
- Karaca, C., Oktay, S., & Yemez, İ. (2020). Vergi uyumunun ekonomik ve sosyo-kültürel belirleyicileri: Sivas İli örneği. *Tokat Gaziosmanpařa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. Sonbahar Özel Sayı, 62-73. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1275092>
- Karaçam, S., & Aydın, F. (2014). Ortaokul öğrencilerinin teknoloji kavramına ilişkin algılarının metafor analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(2), 545-572. <https://doi.org/10.21547/jss.256829>
- Karlılar, S., & Kırallı, G. (2018). Vergiye öğrenci bakış açısı: Çukurova üniversitesi örneği. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(1), 45-66. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cuiibfd/issue/34948/425052>
- Kasipillai, J., Aripin, N., & Amran, N. A. (2003). The influence of education on tax avoidance and tax evasion. *eJournal of Tax Research*, 1(2), 134-146.
- Kirchler, E., Hoelzl, E. & Wahl, I. (2008). Enforced versus voluntary compliance: The “slippery slope” framework. *Journal of Economic Psychology*, 29(2), 210-225. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2007.05.004>
- Kitapçı, İ. (2016). Bilişsel psikolojinin vergi uyumuna etkisi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 53(611), 57-69. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/fpeyd/issue/48036/607495>
- Kitapçı, İ. (2015). *Vergi Etiği Vergi Psikolojisi “Verginin Sosyo-Psikolojik Teorisi”* (3. bs). Seçkin Yayıncılık.
- Korlu, R. K., Çetinkaya, Ö., & Gerçek, A. (2016). Yerel vergi bilincinin faktör analizi ile değerlendirilmesi: Bursa örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(28), 443-465. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/660903>
- Kornhauser, M. E. (2007). Normative and cognitive aspects of tax compliance: Literature review and recommendations for the IRS regarding individual taxpayers. *Florida Tax Review*, 8(6), 138-180.
- Kurt, H. S. (2022). Optisyonluk bölümü öğrencilerinin bir teknik gezi sonrası deneyimleri: MTA Şehit Cuma Dağ Tabiat Tarihi Müzesi ve Enerji Parkı örneği. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 4(1), 17-33. <https://doi.org/10.51637/jimusemed.1168810>
- Kwok, B. Y. S., & Yip, R. W. Y. (2018). Is tax education good or evil for boosting tax compliance? Evidence from Hong Kong. *Asian Economic Journal*, 32(4), 359-386. <https://doi.org/10.1111/asej.12163>
- Linawati, L., & Putra, R. E. (2023). Young generation tax compliance as candidates potential taxpayers. *Jurnal Scientia*, 12(04), 1068-1075. <https://doi.org/10.58471/scientia.v12i04.2081>
- Mamun, A. A., Entebang, H., Mansor, S. A., Yasser, Q. R., & Nathan, T. M. (2014). *The impact of demographic factors on tax compliance attitude and behavior in Malaysia*. Faculty of Business Papers.
- Marandu, E. E., Mbekomize, C. J., & Ifezue, A. N. (2015). Determinants of tax compliance: A review of factors and conceptualizations. *International Journal of Economics and Finance*, 7(9), 207-218. <https://doi.org/10.5539/ijef.v7n9p207>
- Mas’ud, A., Aliyu, A. A., & Gambo, E.-M. J. (2014). Tax rate and tax compliance in Africa. *European Journal of Accounting Auditing and Finance Research*, 2(3), 22-30. <https://www.eajournals.org/wp-content/uploads/TAX-RATE-AND-TAX-COMPLIANCE-IN-AFRICA1.pdf>
- Masari, N. M. G., & Suartana, I. W. (2019). Effect of tax knowledge, service quality, tax examination, and technology of compliance regional tax mandatory. *International Research Journal of Management, IT and Social Sciences*, 6(5), 175-183. <https://doi.org/10.21744/irjmis.v6n5.722>

- Modugu, K. P., & Anyaduba, J. O. (2014). Impact of tax audit on tax compliance in Nigeria. *International Journal of Business and Social Science*, 5(9), 207-215.
- Muehlbacher, S., Kirchler, E., Hoelzl, E., Ashby, J., Berti, C., Job, J., & Waldherr, K. (2008). Hard-earned income and tax compliance: A survey in eight nations. *European Psychologist*, 13(4), 298-304. <https://doi.org/10.1027/1016-9040.13.4.298>
- Olsen, J., Kasper, M., Enachescu, J., Benk, S., Budak, T., & Kirchler, E. (2018). Emotions and tax compliance among small business owners: An experimental survey. *International Review of Law and Economics*, 56, 42-52. <https://doi.org/10.1016/j.irle.2018.05.004>
- Ömürbek, N., Çiçek, H. G., & Çiçek, S. (2007). Vergi bilinci üzerine bir inceleme: üniversite öğrencileri üzerinde yapılan anketin bulguları. *Maliye Dergisi*, 153, 102-122. https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/09/omurbek_cicek_cicek.pdf
- Özdemir, P. (2015). Vergi kültürü ve göstergeleri: Türkiye üzerine bir değerlendirme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(1), 175-188.
- Paleka, H., Karanović, G., & Štambuk, A. (2023). The direct and moderating effect of sociodemographic variables on tax compliance behaviour. *South East European Journal of Economics and Business*, 18(2), 34-48. <https://doi.org/10.2478/jeb-2023-0017>
- Palil, M. R., Hamid, M. A., & Hanafiah, M. H. (2013). Taxpayers compliance behaviour: Economic factors approach. *Jurnal Pengurusan*, 38, 75-85
- Park, C. G., & Hyun, J. K. (2003). Examining the determinants of tax compliance by experimental data: A case of Korea. *Journal of Policy Modeling*, 25(8), 673-684. [https://doi.org/10.1016/S0161-8938\(03\)00075-9](https://doi.org/10.1016/S0161-8938(03)00075-9)
- Pauch, D. (2023). Tax knowledge and tax perception by students at the University of Szczecin. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 47(1), 121-133. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0016.2910>
- Remali, A. M., Jalil, A., Satar, A. N. S. A., Mamad, F. N. A., Abidin, N. F. Z., & Zainuddin, S. Z. (2018). Tax knowledge, tax penalty and tax rate on tax compliance among small medium enterprise in Selangor. *Global Business & Management Research*, 10(3), 12-23.
- Richardson, G. (2008). The relationship between culture and tax evasion across countries: Additional evidence and extensions. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 17(2), 67-78. <http://dx.doi.org/10.1016/j.intaccudtax.2008.07.002>
- Sağbaşı, İ., & Başoğlu, A. (2005). İlköğretim çağındaki öğrencilerin vergileri algılaması: Afyonkarahisar ili örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 123-144. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/19072>
- Sağlam, M. (2013). Vergi algısı ve vergi bilinci üzerine bir araştırma: İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinde vergi algısı ve bilinci. *Sosyoekonomi*, 19(19), 315-334. <https://doi.org/10.17233/se.64180>
- Sağlam, M., & Aytaç, D. (2015). Vergi mükelleflerinin vergi denetimi algıları: Çorum örneği. *Sosyoekonomi*, 23(25), 127-147. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosyoekonomi/issue/21085/227031>
- Selen, U., & Akbelen, Z. (2021). Türkiye'de gümrük müşavirlerinin tek pencere sistemi uygulamalarına yönelik algı ve tutumlarının vergi uyumuna etkisi. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, 8(26), 64-80. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumrukticaretdergisi/issue/67425/1019151>
- Serim, N. (2015). Gönüllü vergi uyumunu arttırmada kamu otoritesinin düzenleyici rolünün ve mükellef çevresinin önemi: Sıralı probit model yaklaşımı. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 141-156. <https://doi.org/10.5578/jeas.9714>
- Subramaniam, M., Vaicondam, Y., Nadarajan, D., & Leng, Y. L. (2020). Sociology of individual voluntary tax compliance. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 24(1), 907-917. <https://doi.org/10.37200/V24I1/9503>
- Susuawu, D., Ofori-Boateng, K., & Amoh, J. K. (2020). Does service quality influence tax compliance behaviour of SMEs? A new perspective from Ghana. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 10(6), 50-56. <https://doi.org/10.32479/ijefi.10554>
- Tanzi, V. (1980). Inflationary expectations, economic activity, taxes, and interest rates. *The American Economic Review*, 70(1), 12-21.
- Taytak, M. (2010). İlköğretim II. kademe öğrencilerinde vergi bilincinin tespiti: Ampirik bir araştırma. *Maliye Dergisi*, 158, 496-512. <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2019/09/26.Mustafa.TAYTAK.pdf>
- Teyyare, E., & Kumbaşlı, E. (2016). Vergi bilinci ve vergi ahlakının gelişmesinde maliye bölümü eğitiminin rolü. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(4), 1-29. <https://doi.org/10.11616/basbed.vi.455401>
- Torgler, B. (2007). *Tax compliance and tax morale: A theoretical and empirical analysis*. Edward Elgar.
- Torgler, B., & Schneider, F. (2004). *Attitudes towards paying taxes in Austria: An empirical analysis* (CREMA Working Paper, No. 2004-27). Center for Research in Economics, Management and the Arts (CREMA). <https://hdl.handle.net/10419/214313>
- Torgler, B., & Schneider, F. (2007). What shapes attitudes toward paying taxes? evidence from multicultural European countries. *Social Science Quarterly*, 88(2), 443-470. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6237.2007.00466.x>
- Tosuner, M., & Demir, İ. C. (2009). Vergi ahlakının sosyal ve kültürel belirleyicileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1-15. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduiibfd/issue/20831/223133>

- Üyümez, M. E. (2017). Sosyal normlar ve vergi uyumu. *Vergi Raporu*, 208, 9-20. <https://vergiraporu.com.tr/uplimage/org/SOSYAL%20NORMLAR%20ve%20VERG%C4%B0%20UYUMU.pdf>
- Van Dijke, M., & Verboon, P. (2010). Trust in authorities as a boundary condition to procedural fairness effects on tax compliance. *Journal of Economic Psychology*, 31(1), 80-91. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2009.10.005>
- Yeniçeri, H., & Çevik, S. (2014). Sosyal ve politik etkileşim, bireysel değerler ve vergi ahlâkı arasındaki ilişkilerin yapısal eşitlik modeli ile test edilmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 47(3), 69-90.
- Yeşilyurt, ř. (2015). Vergi bilincinin vergi ahlâkı üzerindeki etkisi: Maliye ve ilahiyat bölümü öğrencileri örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 36-56. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19578/208864>
- Yurdadoğ, V., Gökbunar, R., & Tunçay, B. (2016). Vergi uyumunu belirleyen faktörlere genel bir bakış. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 23(3), 805-816. <https://doi.org/10.18657/yonveek.281968>
- Yusoff, Y. H., Isahak, M. S., Hashim, M. R., Khan, N. I., & Zuberi, I. (2022). The influence of perception and tax knowledge on non-compliance in indirect tax among public universities student. *Environment-Behaviour Proceedings Journal*, 7(21), 145-150. <https://doi.org/10.21834/ebpj.v7i21.3747>

Extended Abstract

Taxes are the most important financial source of the state for providing public services which constitute a necessity of the presence of a state. Collection of taxes which constitute a compulsory financial obligation decreases the tax cost. The need for tax income has increased due to the development of the state's role within the historical process. Thus, the reaction towards taxes which imposes a burden on taxpayers increases. Accordingly, the internalization of policies that may increase accordance with the tax would be effective. Classical and social-psychological are the two models for determining attitudes towards tax. Taxpayers are seen as potential tax evaders in the classical model. If they are paying their taxes, it is because of the fear of being caught. However, this approach is inadequate in fully explaining tax compliance. A social-psychological approach suggests that we must consider the social and psychological factors influencing taxpayer decisions. The adoption of this approach led to the development of a revenue administration structure that works cooperatively with taxpayers. This study employed a survey using metaphors—explanations of one concept, phenomenon, or situation through another—to determine how students in the Finance Department of the Faculty of Economic and Administrative Sciences at Tekirdağ Namık Kemal University perceive taxes.

Metaphorical analysis can be defined as the process of understanding texts by identifying and examining the metaphors used within documents. This approach focuses on interpreting metaphors within their social context and uncovering the underlying ideology in documents. The study aims to determine how finance department students perceive tax concepts through metaphors. The MAXQDA program was used to analyze the metaphors related to tax subjects.

This analysis helps researchers to understand how the participants perceive the concepts and how these perceptions are structured. 128 participants were asked to fill in the blanks in the sentence "Tax is like... because...". The question form also covered questions determining the gender, class, and employment status of the participants. The response to the question "Through which metaphors do Finance Department undergraduate students explain their perceptions of "Tax" concept was searched. Based on the responses, the most frequently used metaphors were, in order: death, water, compulsory service, plucking, service, and food.

Six different conceptual categories were also determined for the metaphors developed by the students. These categories are tax in terms of service, tax in terms of cost aspect, tax in terms of provision of benefit, tax in terms of state, tax in terms of giving responsibility, and tax in terms of vital values.

In the responses, the tax was expressed as a cost of the exchanged object in the service category. In terms of the cost aspect, it was stated that the tax had an effect leaving the individual in a difficult condition just like a debt, a compulsory burden, and an unjust judge, taxes were important in terms of public incomes just like the foundation of a building holding it in tax category considering its advantage, taxes may be useful like an antibiotic but overuse would be harmful and taxes could also provide advantages like investments. When the tax category was examined in terms of the state, it was stated to be the art of plucking a goose with a poker face, it is taken by force just like a legal exaction and the tax carried the state on its back just like a camel. Examining the tax in terms of responsibility, it was observed to be a lifetime duty, a responsibility for the realization of public services, and was perceived as a task and burden. It is also stated that being paid by everybody is important in the provision of equalization. Under the tax category in terms of vital values, tax is stated to be as certain as death and its payment is compulsory. In responses resembling tax to water, the significance of the taxes in the fiscal independence of the state was emphasized. In responses resembling tax to food, just like food essential for living, taxes were essential for the functioning of the state.

Also, while the category with the highest number of metaphors was the tax category in terms of vital values, the category with the least number of metaphors was the tax category in terms of service. The tax was conceptualized as water, food, life, breath, oxygen, morality, poison, pit, hope, balance, contagious disease, al sirat, tear, fire, living things, tree, heart, breast milk, mad dog and loyalty in tax category in terms of vital values. As can be seen, tax associated with important values in vital terms is perceived positively and negatively considering different concepts. In the tax category in terms of service, tax is conceptualized as a vital need, service, cost, boomerang, subscription, and reimbursement. In this category, tax is observed to be perceived as the cost of public services.

As a result of the analysis, the taxes which are a type of income were regarded as a duty by most students. On the other hand, the necessity of the provision of equality and of taxes to be paid by everybody was also remarked. Based on the results covering the young generation being educated in the finance department, a state structure reassuring the society through a just tax system would positively affect the perception of tax. Prevention of tax evasion through preventing losses and avoidance, provision of justice in taxes, and increasing the efficiency of public services would contribute to social welfare.